

Akt nr:

P-E1a-0019

AU\$P-E1a-0019

Kontrakt.

Ledan Kongl. Majt under den 29 Maj 1874 i och för sank-
ning af sjön Mäven inom Nörlinge socken af Hallands län och
Eslöv Gustafs socken i Elfsborgs län aflysnom af Fuarjon i sist-
nämnda socken och län, enligt af Vandrätsingeniören H.
A. Schönmeys upprättad, af Kongl. Majt fastställd plan, och
i bestyrkt afskrift härhvi bilagda kostnadsförlag, i näder
beviljat ett län af tretusen tvåhundra femtio 3950 Riksdaler,
så och i enlighet med Riksdagens för dylikt statsbidrags äthja-
tande gifna, af Kongl. Majt givade föreskrifter, hafva under-
tecknade, enligt protokoll af den 8 September 1874 af i före-
taget intresserade jordägare valda direktören, i och för det-
ta företag med Kongl. Styrelsen för allmänna Väg- och
Vattenbyggnader afslutat följande kontrakt, hvarigenom
vi öfaga och förbinda oss:

§ 1.

Att arbetet, hvarvid vi äro skyldige att underkasta oss
vederbörandes kontroll, skall sednast börjas år 1874 och
fullbordas inom den 1 Oktober år 1877 i noggrann öfver-
ensstämmelse med den fastställda arbetsplanen, utan att
anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel må
vidare kunna väckas, enär genom egna tecknat skall ut-
göras hvad utöfver statsbidraget kan erforderas.

§ 2.

Att i händelse af rikelse, utan dertill erhållna vederbör-
lig tillåtelse, skulle ske från den fastställda arbetsplanen,
eller arbetet, utan af Kongl. Majt medgifvet anstånd, icke
inom den ofvan bestämda tiden fullbordas, det då må

Handskrift

P

*0019

ankomma på Kongl. Majt att återfördrå hvad af stats-
bidraget blifvit uppburet att på en gång eller successive
till Kongl. Statskontoret inbetalas inom den tid Kongl.
Majt eller Riksdagen finner för godt bestemma; varande
intressenterna vid enahanda äfventyr pligtige att, enligt
Riksdagens särskilda beslut, för att framtid behörigen un-
derstå de aflopsgräfer och andra för ändamålet vin-
nande utförda arbeten, som med statsbidrag nu beviljats
understödda.

S. 3.

Att till arbetet skola förträdas, der sig göra lä-
ter, användas djest tjent och arbetslösa personer.

S. 4.

Att godtgöra alla kostnader utan undantag, af hvad
namn de vara må, som i följel af detta lön för ansees för
Statskontoret.

S. 5.

Att för fullgörandet af detta kontrakt ställa södan
säkerhet, som af Kongl. Majt kan i nöder godkännas, samt
för lön understöddt gifva södan skuld för bindelse och säkerhet
för dess uppfyllande, som af Kongl. Statskontoret antagas.

Till yttermera viss äro häraf till bekälydande exemplar
upprättade, som skedd i Carl Gustaf Gustavärdens den 8
September 1874.

Joh. Andersson Handlande
Abel Handlande

Att nämnda nämnde Joh. Andersson, Knut Abel Andersson och Abel
Abel Andersson i begges var närvaro egenhändigt undertecknat före-
stående kontrakt i utgå Carl Gustaf Gustavärdens som ofvan.

Joh. Johnson.
Knut. Carl Knutson

Casper Johansson
Kärsbo, Abel Jemlikt

På grund af anskning utaf hemmansägare inom Carl
Gustaf, Ryds m. fl. byar i Ekshörs län samt tillflykt
af deraf förorsakad skrifvel från Landtbraks. Akade-
miens Förvaltnings Kommitte af den 19 Mars 1873, in-
stälde sig under tecknad. bestämdes i och för en föreslagen
sänkning af Mäsen och Puasjön.
Sjön Mäsen, belägen på gränsen emellan Ekshörs och Valmstad
län, hvarande cirka 1 1/2 fjärdedels mil i längd samt af varierande
bredd, mottager några smärre tillflöden, af hvilka det längsta
och betydligaste uppgår till 1 mil ungefärlig längd. Aflo-
pet från sjön genomgår byarne Carl Gustaf, Ryd, Pua och
Hörnåsa uti Carl Gustaf socken i Ekshörs län, hvarest det en
knapp fjärdedels mil från sin början genomrinner den lilla Pu-
asjön samt strax nedan med starkt fall genomforsar en del
af Pua samt Stakenäs ågor, derunder drifvande flera smär-
re grävar, samt utfaller slutligen i sjön Tjellern.

Afvägningen af vattendraget, som gjordes vid den förste under-
sökningen i Maj månad detta år, utvisade på de första 1300
foterna från sjön Mäsen, hvarest ännu genomrinner en hårdare
flisbädd, ett fall af vattensytan uppgående till 2 fot, hvare-
mot den återstående sträckan till Puasjön är nästan hori-
zontal. Ännu genomlöper här ännu och mossmarker, hvilka
afdikning mycket försvåras och delvis omöjliggjorts genom
markens obetydliga lutning, samt Puasjöns uppdelning,
hvars aflopp är försvärat genom en stenig och bergben-
den bakke, derigenom en djupare genomsprängning, än
den hittills befintliga, blir af nöden för sjöarnes sänkning.

Förutom de nu omnämnda markerna, hvilka tillika
med några mindre Carl Gustaf by tillhöriga ängsbotter

vid Mälen, uppgår till 100 qv. refvens ungef. storlek, finnes ytter-
ligare vid sistnämnda sjö ett större sammanhängande fält äg-
o odlingsmark af närmast samma beskaffenhet som den föregän-
de och hvars afvikning är förvärsad genom Mälens höga ut-
kastning, af hvars sänkning det salunda skulle förhållas
väsentlig nytta. Denna mark tillhör de i Kallands belägg-
na byarne. Måharp, Skallöfallet, Ölen samt Lilla och
Stora Nörshult, af hvilka de 3 sistnämnda innehafvas af
bönder, som erlägga sitt arrende, enligt hvad på stället
upplýstes, till Serafimerlasarettet i Stockholms. Till följa
af bristande landmäteri-kartor och tidens korthet, som
äro tillät ny uppmätning, är planharta öfver denna are-
al ej bifogad nu föreliggande förslag, men torde om-
kortid lätt kunna beräknas till 450 qv. refvens storlek.

Det har länge uttytt ett önskuingsmål bland jord-
ägarna att genom de båda sjöarnes sänkning, och regle-
ringen af vattenståndet erhålla förutständig nytta af nu
beskrifna, vattenrikadare marker, ehuru de dermed för-
enade kostnader lagt allt för stort hinder i vägen. —
Önskligt vore därför om jordägarnes förhoppningar
om förskott af allmänna medel till arbetets bedrif-
vande blefso förverkligade; och ehuru väl de vattenrika-
dare markerna utgöras hufvudsakligt af djordrän-
gar, här och hvar med inblandad morstorf, så är dock
deras torrläggning af den vigt för höjande af jordbru-
ket uti dessa af naturen mindre gynnade trakter, hvar

ett ökerjorden mestadels är af nager, sandig beskaffenhet,
att mycket skäl finnes till förordande af sådan hjälp.

A medföljande planharta äro de föreslagna sänkningar-
ne af än utmärkt med rött. Mellan prälarne V och IX
får upprensningen i anseende till gamla äro djupa, hufvud-
sakligen följa densamma lopp. A profilharta är den
föreslagna botten utmärkt med rött samt de olika, vat-
tenståndet för och efter sänkningen med blåa linier.
Uti beräkningen af detta vattenmängd, som än efter
sänkningen vid inträffande flod bör aflesas, är ej medrä-
gen den vattenmängd som vid flodens före sänkningen
uppdämt uti sjöarne, emedan denna uppdämning är
beräknad blifva lika stor i båda fallen, samt i Mälens
fall och med något högre efter sänkningen. Beräk-
ningen gäller således endast den i gamla äro framrinn-
ande vattenmängden och denna uppgår enligt observationer
företagna på hösten efter flere dagars regn till
omkr. 70 kubfot pr sekund. Den vattenmängd, som
vid första undersökningsturfärdet i slut af Maj
framran, utgjorde omkr. 15 kubfot pr sekund
och torde den få anses såsom medelvattenmängd
under större delen af sommaren, enär Mälens,
enligt de upplyningar, som lemnades från stället,
sällan så afriinner, att ej de nedan, än liggande
qvarnarne under större delen af denna årstid haf-
va vatten till sin drift.

Den föreslagna äbottens lutning öfverensstämmer haf-
vudsakligen med markens lutning. Åns blifvande
djup och bottenbredd äro sedan beräknade efter
den framrinnande vattenmängden så stora, att
flodvattnet ej bör stiga högre än 1 a 1½ fot un-
der den sänka ångmarkens nuvarande yta.
Mellan XIII och XVII förekommer berg och schak-
tet derigenom spränges 10 fot bredt.
Sälunda blir nu

Pålen No I	bottenbredd 5 fot	djupet 5 fot 4 destum	bottens lutning = 1:4. 1000.
No II	"	" 7 fot	
No III	"	" 5 fot 2 destum	
No IV	bottenbredd 9 fot	" 4 fot 8 destum	
No V	"	" 4 fot 8 destum	bottens lutning = 0,6: 1000
No VI	"	" 4 fot 8 destum	
No VII	"	" 4 fot 8 destum	
No VIII	"	" 5 fot 8 destum	
No IX	"	" 5 fot	botten- lutningen = 1: 1000.
No X	"	" 5 fot 6 destum	
No XI	bottenbredd 6 fot	" 5 fot 3 destum	
No XII	Bergschakt 10 fot br. "	6 fot	
No XIII	bottenbredd 6 fot	" 5 fot 4 destum	= 1: 1000.
No XIV	Bergschakt 10 fot br.	" 3 fot 4 destum	
No XV	"	" 3 fot 9 destum	

Circa 20 alnar ofrån No XVII börjar uppsensningen.

Sidornas lutningsanlag blifver i den fastare marken 1:1,
så att bredden i dagen blifver = 2 gånger djupet + bottenbrä-
den; i den lösare jorden blir anlaget 1:1,5, så att dagbredden
dåstades blir = med ½ gånger djupet + bottenbredden.

När det beträffar arbetets utförande, så anmärkes i öf-
rigt, att inlett vattenverk eller någon annan svårighet mö-
ter. För att underlätta arbetet torde blifva lämpligast att
genom anbringande af en damm vid landsvägsbron när-
mast Mäsen afstänga vattnet under dagen, så arbetet
bedrives i det djupare botten-schaktet i gamla äro. Åt-
ersättning bör lemnas gvarnegarna för vattnets in-
nehållande är dervid naturligt. Vid uppsensningen
genom den bergbundna marken emellan No XIII och
XIV, der en långsträckt stenholme delar äro i 2-
grenar, kan den ena grenen t. ex. den Norra upp-
sensas till föreskrifna dimensioner, under det vatt-
net får framrinna genom den södra, dervid hol-
men får tjena som naturlig damm. Åt den uppsen-
skade jorden bör synnerligast der gräfningen går genom
låg mark ej läggas närmare, än högst 40 fot från ä-
brädden. Från genomgräfningarna aflyter jorden lämpli-
gast i gamla rännan.

Vid beräkning öfver den med arbetet förenade kostnaden är
afseende påskat vid de numrer stegrade priserna, så att dagsverks-
priset är vid jordschaktning är bestämt till 2 Skilling samt för sten-
sprängning till 2,75 Skilling.

På punkten, utgörande 3 borrhål i flät stenholmen är inslagen 35 fot

Kostnadsförslag för sänkning af Mäseu af Raasjöu.

Casper Hakanson
Bjäsbo,

151/1880.

14
Afsynings betyg.

Sedan Direktionen för sänkning af Mäsen och Buasjön, belägna inom Nöstinge socken af Hallands län och Carl Gustafs socken af Upsalors län, anmält att de vid förra inspektion anmärkte bristerna blifvit afhjelpade, har jag på Direktionens begäran företagit besigtning af ovan nämnda sänkingsföretag och dervid funnit samtliga hit hörande arbeten fullbordade och utförda i öfrigt enstämmat med gillade plan och föreskrifter, och för därför hos Kongl. Styrelsen för allmänna Väg- och Vattenbyggnader förorda detta företag till slutligt godkännande.

Planen gillad den 29 Maj 1874.

Kontrakt utfärdet den 9 October 1874.

Uddavalla den 25 Febr. 1880.

J. O. Österdahl.

Protokoll hållet i Carl Gustaf Fattagarhus
vid samma ställe emellan Jordägare i Carl Gustaf
kyrkoby, Byg. Pura och Strömma i Carl
Gustafs socken samt i Mölneby, Skarsfält, Ölered
hera och st. Högskult i Nörby socken, den 8
September 1874.

För sammantaget hade sig inkommit:

Gabriel Erlandsson och Johannes i Nilsson i Skarsfält

Abraham Eriksson i Östergården

Per Jönsson iban

L. d. Kärns i Ömarer och Anders Jönsson i Fattagarhus

Nämndemännen Johannes i Skarsfält i Carl Gustaf Byg. & Fattagarhus

Carl Magnus Månsson iban

Abraham i Jönsson i Strömma

Johan i Östergården i Pura i Östergården

Olof Eriksson iban.

Samt i från Nörby socken:

Johannes i Skarsfält i Mölneby

Anders i Ömarer i Skarsfält

Per i Ömarer i Ölered

Per Larsson och Olaus i Östergården i st. Högskult

Johan i Nilsson i st. Högskult.

Först uttogs det för ordet vid detta sammanträde, Kärns
i Ömarer och Anders Jönsson i Fattagarhus.

Per i Östergården i Östergården för allmänna Väg- och Vattenbyggnader
skrifvelsen af den 4 Jan 1874 blifvit uppläst, hvarefter upplysning
bevrades att för grund af Landtbruksinspektionen R. A. Schönmeier
uppgjorda plan och kostnad förslag för sökning af sjöar i Mörne

Nörlinge socken af Wallaas och Carl Gustaf socken. Elfsborgs
län samt Fuarjön i sitt nämnde socken. Kong. Majt den 17 Maj
1874 beviljat ett lån af 3250 Rkr. och ett förloftning deraf.
Protokoll rörande val af arbetsdirektion, dess kontrakt om arbete
på börjande och fullbordan, således förbindelse för kontraktet, full
görande jemte bekräft af afskrift af kontraktet förslaget borde ha
Kong. inlämnat styrelsen insändes, togs delägarna allt detta i
öfvervägande.

Införande jordägare i Nörlinge socken afsade sig all delaktig-
het uti denna förhandling, som en del ansågs för sig vara af-
gärd och andra ansågs sin delaktighet bero på deras förbehållande
införande, såsom jordägare. Som den jordägare hittills inte
deltagit uti förhandlingerna för i frågavarande förhandling, hålls
inbudsade i Carl Gustaf socken derom bero, förbehållande sig
framdeles, att för de kontrakter som företaget medförer, af drä-
garvarande hemman i Nörlinge socken ersättning i förbindelse med
den fördel de deraf hemta.

Det upplästes att vad den arbetsdirektion redan skett och
att dertill vore utredde nämndemannen Johannes Andersson i
Gatugården, Knut. Abraham Andersson i St. Tholsgården och
Abraham Andersson i Strömma. Protokollat häröfver hade
med öfrige landtjänar afgått till styrelsen för att utreda
något och samman se om att tillgå. Dertill beslutades att nu
förnya och bekräfta samman se om val, och befuelmäktiga
och befuelmäktiga således förnämnde Johannes Andersson i Gatugår-
den, Abraham Andersson i St. Tholsgården och Abraham Andersson
i Strömma, att såsom arbetsdirektion för i frågavarande förhandling,
upprätta kontrakt om arbete på börjande inrevarande år
och fullbordande inom den 1 Oktober 1874, utförda säkerhetskon-
trakt förbindelse för kontraktet fullgörande, lyfta ad till för

taget beviljade intäkt, samt att vidtaga alla för företaget i öfrigt
erfordriga åtgärder.

De penningar som erfordras utöfver statsbidraget, samman-
skjuta delägarna i mån af försörjning. Arbetsdirektionen
åtnjuter skattlig ersättning för den biträde i denna angelägenhet.

Under sammanträdet hade infunnit sig:

Elias Ramn i Carl Gustaf. i Fuarjögården

Uppläst och godkändt ut supra.

Andersson,

Gabriel Andersson, Johannes Nilsson

Carl Jönsson

Andersson

Johannesson Carl Magnus Måns son

Abraham, Andersson och, Berndt, Andersson

Nörlinge Eriksan

Två vittnes af underskrifterna:

Johansson Johannes Nilsson
Nörl. land. handbrevare, i Kallfjärden

Casper Johansson
Kallfjärden

Jemlikt Kongl. Maj^{ts} nådiga bref den 29 Maj 1874 antager Kongl.
Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader härmed, å Kongl.
Maj^{ts} och Kronans vägnar, detta kontrakt. Stockholm den 9 Oktober
1874.

